

**Академија за судии и јавни обвинители
„Павел Шатев“**

**ПОБИВАЊЕ НА ДОЛЖНИКОВИ ПРАВНИ
ДЕЈСТВИЈА и ПОНИШТУВАЊЕ НА
ТРАНСАКЦИИ**

**Излагач:
Татјана Сусулеска
судија на Апелационен суд
Битола
tatjanasusuleska@yahoo.com**

ПОБИВАЊЕ НА ДОЛЖНИКОВИ ПРАВНИ ДЕЈСТВИЈА СОГЛАСНО ЗАКОНОТ ЗА СТЕЧАЈ

РАЗЛИКИ....СЛИЧНОСТИ

ПОБИВАЊЕВО СТЕЧАЈ

ПОБИВАЊЕСПОРЕД 300

РАЗЛИКИ...

- Активната легитимација
- Пасивната легитимација
- Роковите
- Стечајната постапка

**НЕ МОЖЕ ДА СЕ ПРОМЕНУВААТ И
ОДРЕДБИТЕ НА ЗОО И ОДРЕДБИТЕ НА
ЗАКОНОТ ЗА СТЕЧАЈ ВО ИСТ СПОР**

**ПОБИВАЊЕ НА ДОЛЖНИКОВИ
ПРАВНИ ДЕЈСТВИЈА СПОРЕД ЗАКОНОТ
ЗА СТЕЧАЈ**

СТЕЧАЈНА ПОСТАПКА

- 1. Судска постапка – ја спроведува основен суд со проширена надлежност.**
- 2. Ја спроведуваат органите на стечајната постапка :**
 - стечаен судија**
 - стечаен управник**
 - одбор на доверители**
 - собрание на доверители**

СТЕЧАЈНА ПОСТАПКА

- Основна цел на постапката –**

**КОЛЕКТИВНО НАМИРУВАЊЕ НА
ДОВЕРИТЕЛИТЕ**

Обрска на доверителите -

**ДА ГИ ПРИЈАВАТ СВОИТЕ ПОБАРУВАЊА КАЈ
СТЕЧАЈНИОТ УПРАВНИК**

СТЕЧАЈНА ПОСТАПКА

Обврска на стечајниот управник –

**- ДА ГИ ИСПИТА ПРИЈАВЕНИТЕ
ПОБАРУВАЊА НА ДОВЕРИТЕЛИТЕ**

**- ДА СОСТАВИ ТАБЕЛА – ШЕМА НА
ПРИЈАВЕНИТЕ ПОБАРУВАЊА**

**- ДА СЕ ИЗЈАСНИ ПО ПРИЈАВЕНИТЕ
ПОБАРУВАЊА**

ПАРНИЦА & СТЕЧАЈ

- **ПАРНИЧНАТА ПОСТАПКА Е РЕГУЛИРАНА СО ЗПП**
- **ДАЛИ ПРАВИЛАТА НА СТЕЧАЈНАТА ПОСТАПКА СЕ ПРИМЕНУВААТ И ВО ПАРНИЧНАТА ПОСТАПКА – (рокови, овластени тужители, дозволени основи)**

ПОБИВАЊЕ НА ПРАВНИ ДЕЈСТВИЈА

- Одредби од чл.172 до чл.188 од Законот за стечај
- **LEX SPECIJALIS**
- Разлики во однос на постапката според 300

МОЖАТ ДА СЕ ПОБИВААТ:

- ❖ Правни дејства преземени пред отворањето на стечајната постапка
- ❖ Ако се нарушува изедначеното намирување на доверителите
- ❖ Ако одредени доверители се ставаат во поповолна положба
- ❖ Несторување – непреземање на должно дејствие од страна на должникот
- ❖ Правно дејство за кое е добиена извршна исправа – ако е определено со закон- чл.183

КОЈ МОЖЕ ДА ПОБИВА

- Стечајниот управник – чл.172 и 185 од ЗС
- Стечајните доверители – чл.185
- Тужба против третото лице и стечајниот должник (ако тој не е тужител)
- Приговор во постоечка парница
- Побиеното правно дејство е без дејство спрема стечајната маса – стекнатото треба да се врати во стечајната маса

АКТИВНА ЛЕГИТИМАЦИЈА

- ДОВЕРИТЕЛ – да има утврдено побарување во стечај
- ДОЛЖНИК – преку стечајниот управник кој ја штити стечајната маса

ПОДНЕСУВАЊЕ НА ТУЖБА

- Најдоцна до заклучувањето на стечајната постапка
- Побиеното правно дејство е без дејство спрема стечајната маса
- Да се врати во стечајната маса постигнатата имотна корист – применото
- Приговор во парница без ограничување на рокот

ПОБИВАЊЕ

- **ДОЗВОЛЕНО НАМИРУВАЊЕ**
- **НЕДОЗВОЛЕНО НАМИРУВАЊЕ**
- **НЕПОСРЕДНО ОШТЕТУВАЊЕ НА ДОВЕРИТЕЛИ**
- **НАМЕРНО ОШТЕТУВАЊЕ НА ДОВЕРИТЕЛИ**
- **ПРАВНА РАБОТА БЕЗ НАДОМЕСТОК**
- **ИСПЛАТА НА ТАЕН СОДРУЖНИК**

ДОЗВОЛЕНО НАМИРУВАЊЕ

- ❖ Преземено во рок од три месеци пред поднесување на предлогот за отворање на стечајна постапка
- ❖ Должникот да бил неспособен за плаќање, а доверителот знаел за тоа
- ❖ Преземено после поднесување на предлогот
- ❖ Правно дејство со блиско лице

НЕДОЗВОЛЕНО НАМИРУВАЊЕ

- ❖ Доверителот немал право да наплати
- ❖ Да е преземено 30 дена пред поднесување на предлогот
- ❖ Да е преземено 90 дена пред поднесувањето...
- ❖ 90 дена пред поднесувањето....а должникот веке бил неливиден, ако доверителот знаел дека ги оштетува доверителите

❖ **НЕПОСРЕДНО ОШТЕТУВАЊЕ НА ДОВЕРИТЕЛИ** - 90 дена пред поднесување на предлог (должникот бил неспособен, а доверителот знаел за тоа)

❖ **НАМЕРНО ОШТЕТУВАЊЕ НА ДОВЕРИТЕЛИ** – 10 години- намера на должникот и сознание на третиот субјект за намерата

❖ **ПРАВНА РАБОТА БЕЗ НАДОМЕСТОК** (освен вообичаен подарок)– 4 год.
❖ **ИСПЛАТА НА ТАЕН СОДРУЖНИК** – 1 година

БЛИСКИ ЛИЦА

- СЕКОГАШ СЕ ПРЕТПОСТАВУВА ДЕКА ЗНААТ ЗА СОСТОЈБАТА И НАМЕРИТЕ НА ДОЛЖНИКОТ
- КОГА СЕ ЈАВУВААТ КАКО СТЕКНУВАЧИ ВРЗ ОСНОВА НА ПРАВНИ ДЕЈСТВИЈА НА ДОЛЖНИКОТ – НЕ ТРЕБА ДА СЕ ДОКАЖУВА ДАЛИ ЗНАЕЛЕ

ЗПП – СУДСКА ПРАКСА

- СИТЕ ДОКАЗИ ДА СЕ ДОСТАВАТ БЛАГОВРЕМЕНО – со тужбата или најдоцна до подготвителното рочиште**
- ВЕШТАЧЕЊЕ ДА СЕ ДОСТАВИ СО ТУЖБАТА – или со одговорот**
- ПРАВИЛНО ПОСТАВЕНО ТУЖБЕНО БАРАЊЕ**

СУДСКА ПРАКСА

ПОНИШТУВАЊЕ НА ТРАНСАКЦИИ

Член 27 од Закон за извршување

(1) Трансакциите преземени пред извршувањето на извршната исправа, кои се неопходни за исполнување на побарувањата на доверителот, или со кои одредени доверители се ставаат во поповолна положба, или кои се преземаат само со цел да се спречи извршувањето врз тој предмет или право врз таа сопственост, нема да имаат правно значење врз извршувањето на извршната исправа.

(2) Трансакциите од ставот (1) на овој член ќе се сметаат за ништовни ако се преземени во период од шест месеци пред донесувањето на извршната исправа.

(3) Ништовноста на трансакциите се утврдува со правосилна одлука донесена во парнична постапка.

ЗАКОНСКА РАМКА

ЗАКОН ЗА ИЗВРШУВАЊЕ

Сл.Весник на РМ бр.72/16 со **измени:** Сл.Весник на РМ бр.142/16 и 233/18

ЗАКОН ЗА ОБЛИГАЦИОНИТЕ ОДНОСИ

Сл.Весник на РМ бр.18/01, 4/02, 5/03, 84/08, 81/09, 161/09 и 123/13

ЗАКОН ЗА СТЕЧАЈ

Сл. весник на РМ 34/2006,126/2006, 84/2007, 47/11, 79/13 и 2015)

ЗАКОН ЗА ПАРИЧНАТА ПОСТАПКА

Сл.Весник на РМ бр.79/05, 110/08, 83/09, 116/10 и 124/15

ТРАНСАКЦИЈА

- 1. Пренос на парични средства од сметка на должникот**

- 2. Бестоварен или товарен промет со имот во сопственост на должникот**
- Продажба на имот, Договор за дар....

- 3. Други правни дела врз основа на кои должникот останува без имот**

- 4. Запишување на товар врз имот на должникот**

- 5. Непреземање на законски предвидени дејствија од страна на должникот во своја корист со кои би се зголемил неговиот имот - солвентност**

ПОНИШТУВАЊЕ НА ТРАНСАКЦИИ

ДИЛЕМИ:

- „Поништување“ или „Ништовност“ ?!
- Ништовноста како граѓанско-правен институт по правило има апсолутно правно дејство
- Кај оваа тужба ништовноста има релативно правно дејство – само спрема извршувањето на една конкретна извршна исправа
- Поништување на трансакции VS Побивање должникови правни дејствија?

ПОНИШТУВАЊЕ НА ТРАНСАКЦИИ

И

Спорот се поведува со тужба за утврдување

Чл.177 од ЗПП

- (1) Тужителот може во тужбата да бара судот само да го утврди постоењето, односно непостоењето на некое право или правен однос или вистинитост, односно невистинитост на некоја исправа.
- (2) Ваква тужба може да се поднесе кога тоа со посебни прописи е предвидено, кога тужителот има правен интерес судот да го утврди постоењето, односно непостоењето на некое право или правен однос, или вистинитост, односно невистинитост на некоја исправа пред пристигнатоста на барањето за чинење од истиот однос, или кога тужителот има некој друг правен интерес за поднесување на ваква тужба.

ПОНИШТУВАЊЕ НА ТРАНСАКЦИИ

ПРОЦЕСНИ АСПЕКТИ

Активна легитимација:

Доверителот на извршувањето

Пасивна легитимација:

Должникот и третото лице, како страни на трансакцијата

Потребни докази:

- Извршната исправа/списи на предметот/
- Трансакцијата/договор/
- Доказ дека извршувањето е оневозможено поради трансакцијата
- **ДИЛЕМА:** Дали се докажува намерата?

ПОНИШТУВАЊЕ НА ТРАНСАКЦИИ

Изрека на пресуда (*Случај П.бр.39/10 од 12.01.2011 година*)

СЕ УТВРДУВА дека Договорот со кој се заснова невладетелски залог од прв ред, запишан во Централен регистер - Заложен регистар, со деловоден број xxx на 22.08.2005 година и во ЦДХВ под број на сметка xxxx врз 3.000,00 обични акци со номинална вредност од 100 ДЕМ за една акција, издадени од тужителот, склучен помеѓу првотужениот како сопственик на акции и заложен должник и второтужената во форма на нотарски акт ОДУ бр.171/05 од 19.08.2005 година кај Нотар Н. С.од К. **е ништовен и истиот нема правно дејство врз извршувањето на извршната исправа –** правосилна пресуда К.бр.115/04 од 11.11.2005 на Основниот суд Кавадарци и извршната исправа К.бр.2/2005 од 30.09.2005 година на Основниот суд Кавадарци.

СЕ ЗАДОЛЖУВААТ тужените да трпат да се спроведе извршувањето на извршните исправи – правосилни пресуди К.бр.115/04 од 11.11.2005 година на Основниот суд Кавадарци и К.бр.2/2005 година од 30.09.2005 година на Основниот суд Кавадарци , од заложените акции кои се водат во ЦДХВ под број на сметка xxx на име на првотужениот.

НИШТОВНОСТ согласно 300

чл.95 ст.1

Договорот кој не е во согласност со Уставот, законите и добрите обичаи е ништовен, ако целта на повреденото правило не упатува на некоја друга санкција или ако со законот во определениот случај не е предвидено нешто друго.

ДЕЈСТВО Ѓерга омнес

ПРАВНО ДЕЈСТВО НА ПОБИВАЊЕТО согласно 300

**АКО ВО СПОРОТ Е УСВОЕНО ТУЖБЕНОТО БАРАЊЕ
НА ТУЖИТЕЛОТ, ПРАВНОТО ДЕЈСТВИЕ ГО ГУБИ
ДЕЈСТВОТО САМО СПРЕМА ДОВЕРИТЕЛОТ –
ТУЖИТЕЛ САМО ДО ВИСИНА (ОБЕМ) НА
НЕГОВОТО ПОБАРУВАЊЕ**